

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૫૧૦૫/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

=====

રિપોર્ટિંગની મંજૂરી	હા	ના
	✓	

=====

બિપિનકુમાર ગિરધરલાલ પારેખ

વિરુદ્ધ

આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સની કચેરી, સર્કલ ૪(૧)(૧),

અમદાવાદ

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી જયમિન આર. દવે, સુશ્રી માનવી એ.

દામલે સાથે શ્રી યશ બી. સિક્કા

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી સુશ્રી હિરવા આર. દવે (૧૦૭૪૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી આદિત્ય ડી. ભટ્ટ (૮૫૮૦)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી વૈભવી ડી. નાણાવટી

તારીખ : ૧૫/૦૬/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા)

૧. હાલની રિટ અરજીમાં, અરજદાર-કરદાતા ઈન્કમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ (ટૂંકમાં 'સદર અધિનિયમ') ની કલમ ૧૪૮એ(ડી) હેઠળ સામાવાળા દ્વારા પસાર કરાયેલ તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના હુકમને પડકારી રહ્યા છે, જેના દ્વારા અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. આકારણી વર્ષ (ટૂંકમાં એ.વાય.) ૨૦૨૧-૨૨ માટે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ જારી કરવામાં આવેલી આનુષંગિક તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ ની નોટિસને પણ પડકારવામાં આવી છે.

૨. ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૨.૧. અરજદાર ટ્રાન્સપોર્ટેશનના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા છે અને મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ સાથે વ્યાપારી સંબંધ ધરાવે છે, જેમાં તેઓ પક્ષકારો વચ્ચે સંમત થયેલ ભાડાની રકમ સામે ટૂંકો ભાડે રાખે છે અને પરિવહન માટે આપે છે. અરજદારે આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટેનું આવકનું રિટર્ન તા. ૧૪.૧૨.૨૦૨૧ ના રોજ ફાઇલ કર્યું હતું, જેમાં રૂ. ૩૮,૫૧,૯૧૦/- ની ચોખ્ખી કુલ આવક દર્શાવી હતી. આવકનું રિટર્ન સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૩(૧) હેઠળ પ્રોસેસ કરવામાં આવ્યું હતું.

૨.૨. એવું જણાય છે કે તા. ૧૮.૧૧.૨૦૨૩ ના રોજ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડના જૂથ સામે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ ની જોગવાઈ હેઠળ તપાસ (સર્ચ) હાથ ધરવામાં આવી હતી. મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ ખાતે સર્ચ દરમિયાન વાંધાજનક સામગ્રી એકત્રિત કરવામાં આવ્યા પછી, સામાવાળાએ

તેમાં દર્શાવેલા આક્ષેપો પર આકારણી ફરીથી શરૂ કરવા માટે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(૧) હેઠળ તા. ૩૧.૦૩.૨૦૨૫ ના રોજ નોટિસ જારી કરી હતી અને એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે આવક આકારણીમાંથી છટકી ગઈ છે.

૨.૩. અરજદારે સદર નોટિસનો પોતાનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો અને ભાડા તથા ટ્રાન્સપોર્ટેશનની આવક પેટે રૂ. ૬,૬૮,૯૫,૮૧૨/- ના કુલ બિલો દર્શાવીને આવકની સ્પષ્ટતા કરી હતી.

૨.૪. મહેસૂલ પક્ષનો એવો કેસ છે કે અરજદારે ટ્રાન્સપોર્ટેશન ખર્ચ પેટે રૂ. ૩૨,૭૧,૨૦૫/- ની રકમના ફૂલાવેલા બિલો બનાવ્યા હતા અને આ આવક આકારણીમાંથી છટકી ગઈ છે.

૨.૫. અરજદારે તે અનુસાર આવી પુનઃઆકારણી સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો, તેમ છતાં, તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના હુકમ દ્વારા, સામાવાળાએ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(ડી) હેઠળ વાંધાઓનો નિકાલ કરતો હુકમ પસાર કર્યો હતો. પરિણામે, આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે આકારણી ફરીથી શરૂ કરવા સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જે હાલની અરજીમાં પડકારનો વિષય છે.

૩.૧. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી જયમિન દવેએ એવી રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત નોટિસ તેમજ હુકમ જારી કરીને સામાવાળાએ આકારણી ફરીથી શરૂ કરવા માટે ભૂલભરેલી રીતે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદગ્રસ્ત નોટિસમાં આક્ષેપ કર્યા મુજબ

આવક છટકી ગઈ ન હતી. સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ અને ૧૫૧ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપતાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તપાસ (સર્ચ) તા. ૦૧.૦૪.૨૦૨૧ ના રોજ અથવા ત્યારબાદ પરંતુ તા. ૦૧.૦૮.૨૦૨૪ પહેલાં હાથ ધરવામાં આવી હોવાથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) હેઠળ પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ ફાઈનાન્સ (નં. ૨) એક્ટ, ૨૦૨૪ દ્વારા કરવામાં આવેલા સુધારા પહેલાંની જોગવાઈ લાગુ થશે, અને તેથી, સામાવાળાએ પ્રિન્સિપલ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ પાસેથી મંજૂરી મેળવવી જરૂરી હતી, જે કરવામાં આવી ન હતી. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ જારી કરાયેલ વાદગ્રસ્ત નોટિસ દ્વારા આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ ની આકારણી ફરીથી શરૂ કરવી તે ફાઈનાન્સ (નં. ૧) એક્ટ, ૨૦૨૪ ની કલમ ૧૪૯ હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદા (લિમિટેશન) થી બાધિત છે, કારણ કે તે સંબંધિત નાણાકીય વર્ષના અંતથી, એટલે કે આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે ત્રણ વર્ષના સમયગાળા પછી, એટલે કે ૩૧.૦૩.૨૦૨૫ પછીની છે.

૩.૨. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૪૪૭/૨૦૨૩ માં આ કોર્ટના તા. ૨૩.૦૨.૨૦૨૬ ના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. આમ, એવી અરજ કરવામાં આવી છે કે આકારણી ફરીથી શરૂ કરવાની સામાવાળાની વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે.

૪.૧. ઉપરોક્ત રજૂઆતોનો વિરોધ કરતાં, મહેસૂલ પક્ષ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેવિંગ કાઉન્સેલ શ્રી આદિત્ય ભટ્ટે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે આ તબક્કે રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં અને અરજદારને આકારણી કાર્યવાહીનો સામનો કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ.

૪.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તા. ૧૮.૧૧.૨૦૨૩ ના રોજ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ જૂથ ખાતે હાથ ધરાયેલી સર્ચ દરમિયાન વાંધાજનક સામગ્રી મળી આવ્યા પછી, એવું ધ્યાને આવ્યું હતું કે ટ્રાન્સપોર્ટરોને ૪% થી ૫% ની વધારાની રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી, જે રોકડમાં ઉપાડીને પોતાના પરિવહન ખર્ચને ફૂલાવીને મેસર્સ ડીસીડબલ્યુના કર્મચારીઓને પાછી સોંપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કરદાતાએ સ્વીકાર્યું હતું કે મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ પાસેથી મળેલી વધારાની રકમ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડના સિનિયર સેલ્સ મેનેજર શ્રી અજય ગુપ્તાને રોકડમાં પરત કરવામાં આવી હતી, અને આ કબૂલાત તથા સર્ચ દરમિયાન નોંધાયેલું નિવેદન "વાંધાજનક સામગ્રી" (incriminating material) ની વ્યાખ્યામાં આવશે નહીં અને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮(૧) ની જોગવાઈ હેઠળ પુનઃઆકારણી માન્ય હોવાથી, તે અનુસાર અરજદાર – કરદાતાને કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.

૪.૩. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ૨૦૨૪ ના ફાઈનાન્સ (નં. ૨) એક્ટ મુજબ સુધારેલી જોગવાઈ અરજદારના કેસમાં લાગુ થશે, જે મહેસૂલ પક્ષને

સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ નોટિસ જારી કરવાની મંજૂરી આપે છે, જે તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ જારી કરવામાં આવી હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ કેસ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ દ્વારા ફૂલાવેલા ખર્ચનો દાવો કરવા અંગેનો નથી, પરંતુ તે અરજદાર – કરદાતા દ્વારા ફૂલાવેલી ચૂકવણીઓ મેળવવા, આવી રકમ રોકડમાં ઉપાડવા અને મેસર્સ ડીસીડબલ્યુના અધિકારીઓને બિનહિસાબી રોકડ પરત કરવા અંગેનો છે, જે કરદાતાના પક્ષે અઘોષિત વ્યવહારો અને વણસમજાવેલ ખર્ચ બનાવે છે. આમ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાર્યપદ્ધતિ (મોડસ ઓપરેન્ડી) એવી હતી કે કરદાતાએ રૂ. ૩,૫૯,૨૬,૧૯૧.૭૦/- ની રસીદો દર્શાવી હતી, જે પુરાવાઓથી વિપરીત છે અને આવી રકમ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ પાસેથી કથિત રીતે મળેલ ભાડાની આવક તરીકે દર્શાવવામાં આવી છે. જોકે, આવા ખર્ચાઓની વાસ્તવિકતા સાબિત કરતો એક પણ સહાયક દસ્તાવેજ રજૂ કર્યા વિના આ આવક સામે અનુરૂપ ખર્ચાઓનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે. આમ, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ જૂથ પાસેથી જમ કરાવેલી વાંધાજનક સામગ્રી ઉપરાંત, અરજદારના પોતાના નિવેદનથી સ્થાપિત થયું છે કે તેમને રૂ. ૩૨,૭૧,૨૦૫/- ની વધારાની ચૂકવણી મળી હતી, જે આકારણીમાંથી છટકી ગઈ છે, અને તેથી, આ તબક્કે પુનઃઆકારણીમાં દખલગીરી કરવી જોઈએ નહીં.

૪.૪. રિટ-અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા સક્ષમ સત્તામંડળની મંજૂરીના મુદ્દા અંગે, વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેવિંગ કાઉન્સેલ શ્રી ભટ્ટ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(૩) હેઠળનો હુકમ અને

સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ જારી કરાયેલ નોટિસ સક્ષમ સત્તામંડળની મંજૂરીના અભાવે રદ કરી શકાય નહીં, કારણ કે આવી દલીલ કાનૂની રીતે ગેરસમજભરેલી છે અને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) તથા કલમ ૧૫૧ ના ભૂલભરેલા વાંચન પર આધારિત છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) ની જોગવાઈ માત્ર ત્યારે જ લાગુ પડે છે જ્યારે પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી પોતે તા. ૦૧.૦૪.૨૦૨૧ અને ૦૧.૦૮.૨૦૨૪ વચ્ચે શરૂ કરાયેલ સર્યના 'પરિણામે', અથવા 'તેના આધારે' શરૂ કરવામાં આવી હોય અને કરદાતા પોતે સર્ય થયેલી વ્યક્તિ ન હોવાથી, કરદાતા સામે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ અથવા ૧૩૨એ હેઠળ ક્યારેય કોઈ તપાસ કે માંગણી કરવામાં આવી ન હતી, અને તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) ની જોગવાઈ લાગુ થશે નહીં. આમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે રિટ અરજી મંજૂર કરવી જોઈએ નહીં.

૫. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને લંબાણપૂર્વક સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

૬. રજૂઆતો અને રેકૉર્ડ પરથી જે હકીકતો સ્થાપિત થાય છે તે એ છે કે ટ્રાન્સપોર્ટેશનના વ્યવસાયમાં રહેલા અરજદાર ટ્રુકો ભાડે રાખે છે અને પક્ષકારો વચ્ચે સંમત થયેલ ભાડાની રકમ સામે મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ જૂથને પરિવહન માટે આપે છે. અરજદારે આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે તા.

૧૪.૧૨.૨૦૨૧ ના રોજ રૂ. ૩૮,૫૧,૯૧૦/- ની ચોખ્ખી કુલ આવક દર્શાવતું આવકનું રિટર્ન ફાઇલ કર્યું હતું. આવકના રિટર્નને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૩(૧) હેઠળ પ્રોસેસ કરવામાં આવ્યું હતું, એવું જણાય છે કે તા. ૧૮.૧૧.૨૦૨૩ ના રોજ મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ સામે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ હેઠળ તપાસ (સર્ચ) હાથ ધરવામાં આવી હતી અને સર્ચ દરમિયાન વાંધાજનક સામગ્રી મળી આવી હતી અને તે અનુસાર અરજદારને પણ તા. ૩૧.૦૩.૨૦૨૫ ના રોજ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(૧) હેઠળ નોટિસ જારી કરીને બોગસ વ્યવહારો અને બોગસ કમિશન આપીને મોટી રકમની રોકડ ઊભી કરવા અંગે ખુલાસો કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે તે અનુસાર તા. ૧૫.૦૪.૨૦૨૫ ના રોજ પોતાનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો, તેમ છતાં, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(૩) હેઠળ પસાર કરાયેલ તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના હુકમ દ્વારા વાંધાઓનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે અનુસાર તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.

૭. સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮એ(૩) હેઠળના હુકમના વાંચન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આકારણી અધિકારીએ સર્ચ દરમિયાન મળેલી વાંધાજનક સામગ્રીની વિગતો સ્પષ્ટપણે નોંધી છે. એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે "સર્ચ દરમિયાન મળી આવેલી અને જપ્ત કરાયેલી હાથથી લખેલી શીટ્સ અને અન્ય વાંધાજનક દસ્તાવેજો પરથી રોકડ પ્રાપ્તિ અને રોકડ ચૂકવણીની મોડસ ઓપરેન્ડીનો ખુલાસો થયો હતો. એવું જણાયું હતું કે કરદાતાએ જરૂરિયાત મુજબ

વિવિધ પક્ષકારો અને ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પાસેથી રોકડ લોન લીધી હતી. આ રોકડ લોનને સમયાંતરે બોગસ કમિશન / રિબેટ પેટે થયેલા બિન-વાસ્તવિક ખર્ચાઓ સામે સરભર કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત ઉપરાંત, બિનહિસાબી ભંગાર (સ્કેપ) વેચાણના પુરાવા પણ મળ્યા છે જે કંપની દ્વારા ક્યારેય જાહેર કરવામાં આવ્યા ન હતા."

૮. એવું જણાય છે કે, સર્ચ કાર્યવાહી દરમિયાન અરજદારનું નિવેદન પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું, જે હુકમનો ભાગ બને છે અને તેમાં જણાવાયું છે કે અરજદારે સ્વીકાર્યું છે કે મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ દ્વારા ટ્રાન્સપોર્ટેશન ચાર્જ સામે કરવામાં આવેલી વધારાની ચૂકવણી તેમણે મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડના સિનિયર સેલ્સ મેનેજર શ્રી અજય ગુપ્તાને પરત કરી હતી. આમ, નિર્વિવાદપણે, હાલના અરજદાર સામે આકારણી ફરીથી શરૂ કરવાની કાર્યવાહી સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ હેઠળ હાથ ધરાયેલી સર્ચ દરમિયાન મળેલી વાંધાજનક સામગ્રી પર જ સંપૂર્ણપણે આધારિત છે. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે સર્ચ તા. ૧૮.૧૧.૨૦૨૩ ના રોજ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તે અનુસાર, નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે રૂ. ૩૨,૭૧,૨૦૫/- ની રકમ, એટલે કે કરપાત્ર આવક આકારણીમાંથી છટકી ગઈ હોવાનો આક્ષેપ કરીને આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ ની આકારણી ફરીથી શરૂ કરવામાં આવી છે.

૯. ઉપરોક્ત તારીખોને ધ્યાનમાં રાખીને, હવે આપણે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) ની જોગવાઈને સમાવિષ્ટ કરી શકીએ છીએ, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“કલમ

૧૫૨(૩)

જ્યાં ૧ એપ્રિલ, ૨૦૨૧ ના રોજ અથવા તે પછી પરંતુ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ પહેલાં કલમ ૧૩૨ હેઠળ તપાસ (સર્ચ) શરૂ કરવામાં આવી હોય અથવા કલમ ૧૩૨એ હેઠળ માંગણી કરવામાં આવી હોય અથવા કલમ ૧૩૩એ [પેટા-કલમ (૨)એ] હેઠળ સર્વેક્ષણ હાથ ધરવામાં આવ્યું હોય, ત્યાં કલમ ૧૪૭ થી ૧૫૧ ની જોગવાઈઓ ફાઈનાન્સ (નં. ૨) એક્ટ, ૨૦૨૪ ના અમલ પહેલાં જે સ્થિતિમાં હતી તે મુજબ લાગુ થશે.”

આમ, તપાસ (સર્ચ) ની તારીખ ૦૧.૦૪.૨૦૨૧ થી ૦૧.૦૯.૨૦૨૪ વચ્ચેના સમયગાળામાં આવતી હોવાથી, ફાઈનાન્સ એક્ટ (નં. ૨), ૨૦૨૪ પહેલાં જે સ્થિતિમાં હતી તે મુજબ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૭ થી ૧૫૧ ની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે.

૧૦. સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯ (જૂની વ્યવસ્થા) નીચે મુજબ વંચાય છે:

“નોટિસ

માટેની

સમયમર્યાદા.

૧૪૯. (૧) સંબંધિત આકારણી વર્ષ માટે કલમ ૧૪૮ હેઠળ કોઈ નોટિસ

જારી કરવામાં આવશે નહીં, –

(એ) જો સંબંધિત આકારણી વર્ષના અંતથી ત્રણ વર્ષ વીતી ગયા હોય,

સિવાય કે કેસ કલમ (બી) હેઠળ આવતો હોય;

(બી) જો સંબંધિત આકારણી વર્ષના અંતથી ત્રણ વર્ષ વીતી ગયા હોય,

પરંતુ દસ વર્ષથી વધુ સમય ન થયો હોય, સિવાય કે આકારણી અધિકારી

પાસે હિસાબી ચોપડા અથવા અન્ય દસ્તાવેજો કે પુરાવા હોય જે દર્શાવે છે

કે કરપાત્ર આવક, જે નીચે મુજબના સ્વરૂપમાં રજૂ થાય છે–

(૧) કોઈ અસ્ક્યામત (એસેટ),

(૨) કોઈ વ્યવહારના સંદર્ભમાં અથવા કોઈ ઘટના કે પ્રસંગના સંબંધમાં

થયેલ ખર્ચ, અથવા

(૩) હિસાબી ચોપડાઓમાં કોઈ નોંધ કે નોંધો, જે આકારણીમાંથી છટકી

ગઈ હોય અને તેની રકમ પચાસ લાખ રૂપિયા કે તેથી વધુ હોય અથવા

થવાની સંભાવના હોય:]

પરંતુ શરત એ છે કે ૧ એપ્રિલ, ૨૦૨૧ ના રોજ અથવા તે પહેલાં શરૂ થતા

સંબંધિત આકારણી વર્ષ માટેના કેસમાં કલમ ૧૪૮ હેઠળ કોઈપણ સમયે

નોટિસ જારી કરવામાં આવશે નહીં, જો કલમ ૧૪૮ અથવા કલમ ૧૫૩એ

અથવા કલમ ૧૫૩સી હેઠળની નોટિસ તે સમયે આ કલમની પેટા-કલમ

(૧) ના કલોઝ (બી) અથવા કલમ ૧૫૩એ અથવા કલમ ૧૫૩સી ની

જોગવાઈઓ હેઠળ નિર્દિષ્ટ સમયમર્યાદાની બહાર હોવાના કારણે જારી કરી

શકાઈ ન હોત, ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૨૧ ના અમલ પહેલાં તે જે સ્થિતિમાં

હતી

તે

મુજબ:

વધુમાં એવી શરત છે કે આ પેટા-કલમની જોગવાઈઓ એવા કિસ્સામાં લાગુ થશે નહીં જ્યાં કલમ ૧૩૨ હેઠળ શરૂ કરાયેલી સર્ય અથવા ૩૧ માર્ચ, ૨૦૨૧ ના રોજ કે તે પહેલાં કલમ ૧૩૨-એ હેઠળ માંગણી કરાયેલા હિસાબી ચોપડા, અન્ય દસ્તાવેજો કે કોઈપણ અસ્ક્યામતોના સંબંધમાં કલમ ૧૫૩-એ, અથવા કલમ ૧૫૩-એ સાથે વંચાણે લેવાતી કલમ ૧૫૩-સી હેઠળ નોટિસ જારી કરવી જરૂરી હોય.”

૧૧. હાલના કેસમાં, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯(૧)(એ) ની જોગવાઈ, જે ત્રણ વર્ષની સમયમર્યાદા નિર્ધારિત કરે છે, તે આકર્ષાશે, કારણ કે કથિત છટકી ગયેલી આવક રૂ. ૫૦ લાખની રકમ કરતાં ઓછી છે, જે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯(૧)(બી) ની જોગવાઈમાં સ્થાન ધરાવે છે. હાલના કેસમાં સંબંધિત આકારણી વર્ષ એ.વાય. ૨૦૨૧-૨૨ છે, અને તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯(૧)(એ) ની જોગવાઈ મુજબ, સંબંધિત આકારણી વર્ષનો અંત ૩૧.૦૩.૨૦૨૨ થશે. જોકે, આકારણી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૮ હેઠળની વાદગ્રસ્ત નોટિસ તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ જારી કરવામાં આવી છે, જે ત્રણ વર્ષની મુદતની બહાર છે, અને તેથી, આકારણી ફરીથી શરૂ કરવી તે ફાઈનાન્સ (નં. ૧) એક્ટ, ૨૦૨૪ ની કલમ ૧૪૮ ની જોગવાઈથી વિપરીત છે, અને તેથી તેમાં દખલગીરી કરવાપાત્ર છે.

૧૨. મહેસૂલ પક્ષ દ્વારા અમારી સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ, કે હાલના કેસમાં ૨૦૨૪ નો ફાઈનાન્સ (નં. ૨) એક્ટ લાગુ થશે કારણ કે અરજદાર સામે કોઈ તપાસ (સર્ચ) હાથ ધરવામાં આવી નથી, તે ગેરસમજભરેલી છે, કારણ કે અરજદાર સામે આકારણી ફરીથી શરૂ કરવી તે સંપૂર્ણપણે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ હેઠળ સર્ચ દરમિયાન મળેલી વાંધાજનક સામગ્રી પર આધારિત છે. સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) ની જોગવાઈઓ માત્ર સર્ચ કરાયેલ વ્યક્તિ સામે જ પુનઃઆકારણી હાથ ધરવા પૂરતી મર્યાદિત નથી, જેવું મહેસૂલ પક્ષ દ્વારા અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે, અને અન્ય વ્યક્તિ સામે નહીં જેને સર્ચ હેઠળ લાવવામાં આવી નથી. સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫૨(૩) ની જોગવાઈ તે તમામ કરદાતાઓને લાગુ પડે છે, જ્યાં ૦૧.૦૪.૨૦૨૧ થી ૦૧.૦૮.૨૦૨૪ વચ્ચે હાથ ધરાયેલી સર્ચના 'આધારે' અથવા 'પરિણામે' પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હોય, અને જેમની સામે વાંધાજનક સામગ્રી મળી હોય. જોકે, આકારણી ફરીથી શરૂ કરવી તે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯ હેઠળ દર્શાવેલ સમયમર્યાદાઓને આધીન છે. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૩૨ ની જોગવાઈ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૪૯ ની જોગવાઈમાં સ્થાન ધરાવે છે અને તેથી, મેસર્સ ડીસીડબલ્યુ લિમિટેડ જૂથ ખાતેની તપાસ દરમિયાન મળેલી વાંધાજનક સામગ્રી, જે હાલના અરજદારને આવી સામગ્રી સાથે જોડે છે, તેના આધારે પુનઃઆકારણી શરૂ થતી હોવાથી, સમયમર્યાદા નિર્ધારિત કરતી ફાઈનાન્સ (નં. ૧) એક્ટની કલમ ૧૪૯ ની જોગવાઈ આકર્ષાય છે. આમ, આ એકમાત્ર

કારણસર, રિટ અરજી સફળ થાય છે, અને તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ નો આકારણી ફરીથી શરૂ કરવાનો વાદગ્રસ્ત હુકમ તથા તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ ની વાદગ્રસ્ત નોટિસ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. રિટ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(એ. એસ. સુપેહિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(વૈભવી ડી. નાણાવટી, ન્યાયમૂર્તિ)

પ્રધુમ્ન/૨/

આ હુકમની મૂળ નકલ પર માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ દ્વારા સહી કરવામાં આવી છે. ડિજિટલી સહી કરનાર: પ્રધુમ્નસિંહ દિલીપસિંહ રહેવર(HC01408), અંગત સચિવ, ગુજરાત હાઈકોર્ટ ખાતે તા. ૨૨/૦૬/૨૦૨૬ ૧૮:૧૧:૩૬

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.